Κυριακή μετά τα Φώτα: Ερμηνεία στην αποστολική περικοπή (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 10 Ιανουαρίου, 2020

(Εφ. 4, 7-13)

Ερμηνεία του Ιερού Χρυσοστόμου στην αποστολική περικοπή από την «Προς Εφεσίους» επιστολή του αποστόλου Παύλου, κεφ. 4, εδαφ. 4-16

[Εφ. 4, 4-11]

«*ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν.ἑνὶ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ* (: Αποτελείτε ένα σώμα, την Εκκλησία, και **ένα Πνεύμα ζωοποιεί το σώμα αυτό**, αφού και όλοι σας κληθήκατε με μία κοινή ελπίδα της κλήσεώς σας. Διότι ο Θεός για μία και την ίδια βασιλεία και για τα ίδια αγαθά σάς κάλεσε όλους. **Ένας και μόνος Κύριος υπάρχει**, **μία πίστη** έχουν όλοι οι Χριστιανοί, **ένα βάπτισμα** έλαβαν όλοι. Ένας και μόνος Θεός και Πατέρας όλων υπάρχει. Αυτός κυριαρχεί πάνω από όλους ως Δεσπότης. Η δική Του δύναμη διαχύνεται και ενεργεί διαμέσου όλων των μελών της Εκκλησίας, σε ολόκληρο το σώμα της. Αυτός κατοικεί μέσα σε όλους μας. Πρέπει λοιπόν **να είμαστε όλοι ένα**. Βέβαια **όλοι οι πιστοί δεν έχουμε λάβει τα ίδια χαρίσματα, αλλά διάφορα και ποικίλα. Αυτή όμως η διανομή για κανένα λόγο δεν επιτρέπεται να γίνεται αιτία χωρισμού μεταξύ των πιστών. Διότι η διανομή αυτή δεν είναι τυχαία, αλλά γίνεται από τον ίδιο τον Χριστό. Αυτός δηλαδή στον καθέναν ξεχωριστά από εμάς, έδωσε τη θεία χάρη, σύμφωνα με το μέτρο που με σοφία και δικαιοσύνη χρησιμοποιεί στη διανομή της δωρεάς Του**)»[Εφ. 4, 4-7].

Αγάπη ζητεί από εμάς ο Παύλος, όχι οποιανδήποτε, αλλά αυτήν η οποία μας συνενώνει μεταξύ μας αδιάσπαστα, και μας συνενώνει κατά τέτοιο τρόπο και τόσο τέλεια, σαν να είμαστε μέλη προς μέλη. Αυτή λοιπόν είναι εκείνη η οποία κατορθώνει τα μεγάλα καλά. Για τον λόγο αυτόν λέγει «*ἓν σῶμα* (: ένα σώμα)»· για να δείξει και τη συμπάθεια και το **να μην επιδιώκουμε να αρπάξουμε τα αγαθά των άλλων** και το να χαιρόμαστε μαζί με αυτούς, και **όλα γενικώς να είναι κοινά**. Και καλώς είπε «*ένα πνεύμα*» για να δείξει ότι στο ένα σώμα, ένα πνεύμα θα

υπάρχει, ή ότι είναι μεν δυνατόν να υπάρχει ένα σώμα, όχι όμως ένα πνεύμα, όπως εάν κάποιος γίνει φίλος αιρετικών· ή εννοεί ότι από εκείνο προτρέπει, δηλαδή «**εσείς οι οποίοι λάβατε ένα Πνεύμα και ποτιστήκατε από μία πηγή, οφείλετε να μην έχετε διχόνοια**»· ή ίσως «πνεῦμα» εδώ να ονομάζει την προθυμία.

Ύστερα λέγει «*καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν* (: αφού και όλοι σας κληθήκατε με μία ελπίδα της κλήσεώς σας)». «Ο Θεός», λέγει, «στα ίδια σάς κάλεσε· **τίποτε περισσότερο δεν μοίρασε στον ένα από τον άλλο**· σε όλους χάρισε αθανασία, σε όλους ζωή αιώνια, σε όλους δόξα αθάνατη, σε όλους αδελφότητα, σε όλους κληρονομία· κοινή κεφαλή έγινε σε όλους· όλους συνανέστησε και κάθισε μαζί Του. Εσείς λοιπόν οι οποίοι **στα πνευματικά έχετε τόση ισοτιμία**, από πού ορμώμενοι μεγαλοφρονείτε; Από το ότι ο τάδε είναι πλούσιος και ο τάδε ισχυρός; Και πώς δεν θα ήταν αυτό αξιογέλαστο;». Διότι πες μου· εάν κάποτε ο βασιλιάς, αφού λάμβανε δέκα ανθρώπους και τους έντυνε όλους με πορφύρα και τους κάθιζε στον βασιλικό θρόνο και έδινε σε όλους την ίδια τιμή, άραγε θα είχε την τόλμη κάποιος από αυτούς να κατηγορήσει τον άλλο ότι είναι πλουσιότερος ή λαμπρότερος; Καθόλου. Και ακόμη δεν τα είπα όλα· διότι δεν είναι τόση η διαφορά στους ουρανούς, όσο κάτω στη γη.

«*εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα* (: Ένας και μόνος Κύριος υπάρχει, μία πίστη έχουν όλοι οι Χριστιανοί, ένα βάπτισμα έλαβαν όλοι)». Ιδού η ελπίδα της κλήσεως: «*εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν* (: Ένας και μόνος Θεός και Πατέρας όλων υπάρχει. Αυτός κυριαρχεί πάνω από όλους ως Δεσπότης. Η δική Του δύναμη διαχύνεται κι ενεργεί διαμέσου όλων των μελών της Εκκλησίας, σε ολόκληρο το σώμα της. **Αυτός κατοικεί μέσα σε όλους μας**)». Μήπως λοιπόν προσκλήθηκε σε εσένα μεν ο μεγαλύτερος, ενώ σε εκείνον ο μικρότερος; Και μήπως εσύ μεν σώθηκες από την πίστη, ενώ εκείνος από τα έργα; Ή μήπως σε εσένα μεν αφέθηκαν οι αμαρτίες δια του βαπτίσματος, ενώ στον άλλο δεν συνέβη τίποτε παρόμοιο;

«*Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν* (: Ένας και μόνος Θεός και Πατέρας όλων υπάρχει. Αυτός κυριαρχεί πάνω από όλους ως Δεσπότης. Η δική Του δύναμη διαχύνεται και ενεργεί διαμέσου όλων των μελών της Εκκλησίας, σε ολόκληρο το σώμα της. Αυτός κατοικεί μέσα σε όλους μας. **Πρέπει λοιπόν να είμαστε όλοι ένα**)». «*Ὁ ἐπὶ πάντων*» είναι ο Κύριος και ο οποίος βρίσκεται πάνω από όλους· «*καὶ διὰ πάντων*», δηλαδή Εκείνος ο οποίος προνοεί και διοικεί· «*καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν*», δηλαδή Αυτός που κατοικεί σε εμάς. «Αν και αυτό βέβαια είναι γνώρισμα του Υιού», λέγει· ώστε και αν ακόμη υπήρχε ελάττωση, δε θα ήταν δυνατόν να λεχθεί για τον Πατέρα.

«*ἑνὶ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ* (: Βέβαια

όλοι οι πιστοί δεν έχουμε λάβει τα ίδια χαρίσματα, αλλά διάφορα και ποικίλα. Αυτή όμως η διανομή για κανένα λόγο δεν επιτρέπεται να γίνεται αιτία χωρισμού μεταξύ των πιστών. Διότι η διανομή αυτή δεν είναι τυχαία, αλλά γίνεται από τον ίδιο τον Χριστό. Αυτός δηλαδή στον καθέναν ξεχωριστά από εμάς, έδωσε τη θεία χάρη, σύμφωνα με το μέτρο που με σοφία και δικαιοσύνη χρησιμοποιεί στη διανομή της δωρεάς Του)». «Τι λοιπόν;», θα ρωτούσε ίσως κάποιος. «Από πού είναι τότε διάφορα τα χαρίσματα; Διότι αυτό οδήγησε πάντοτε και αυτούς και τους Κορινθίους και πολλούς άλλους, τους μεν σε ανόητη τόλμη, τους δε σε μικροψυχία και φθόνο». Για τον λόγο αυτόν παίρνει το παράδειγμα από το σώμα· για τον λόγο αυτόν και τώρα αυτό ανέφερε, επειδή επρόκειτο να μνημονεύσει διάφορα χαρίσματα.

Λεπτομερέστερα λοιπόν εξετάζει και ελέγχει αυτό στην «προς Κορινθίους» επιστολή, επειδή εκεί κατεξοχήν βασάνισε αυτούς κατά τρόπο τυραννικό αυτό το νόσημα· τώρα όμως εδώ απλώς το έθιξε. Και πρόσεχε τι λέγει. **Δεν είπε: «σύμφωνα με την πίστη του καθενός», για να μην οδηγήσει σε μικροψυχία εκείνους οι οποίοι δεν αξιώθηκαν τα μεγάλα χαρίσματα. Αλλά τι λέγει; «Σύμφωνα με το μέτρο της δωρεάς του Χριστού». «Τα κυριότερα από όλα», λέγει, «είναι κοινά σε όλους, δηλαδή το βάπτισμα, η σωτηρία μέσω της πίστεως, το να έχουμε τον Θεό Πατέρα, το να μετέχουμε όλοι στο ίδιο Πνεύμα. Εάν πάλι ο τάδε έχει κάποιο χάρισμα περισσότερο, μη στενοχωριέσαι, διότι και ο κόπος είναι σε αυτόν περισσότερος**· και από εκείνον ο οποίος έλαβε τα πέντε τάλαντα, πέντε του ζητήθηκαν· εκείνος όμως ο οποίος έλαβε τα δύο, δύο μόνο πρόσφερε, και τίποτε λιγότερο δεν έλαβε από εκείνον». Για τον λόγο αυτόν εδώ από την ίδια αιτία παρηγορεί τον ακροατή. «*Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ* (: για να καταρτίζονται οι Χριστιανοί και να επιτελείται το έργο της διακονίας, με το οποίο οικοδομείται το σώμα του Χριστού. Μέχρι να φθάσουμε να έχουμε όλοι μία και την ίδια αληθινή πίστη και τέλεια γνώση του Υιού του Θεού, και να προοδεύσουμε πνευματικά, έως ότου γίνουμε ένας τέλειος άνθρωπος και να αποκτήσουμε το μέτρο της πνευματικής ωριμότητας και τελειότητας του Χριστού, δηλαδή να έχουμε πλήρεις τις δωρεές και την πνευματική τελειότητά Του)» [Εφ. 4, 12-13], λέγει.

Για τον λόγο αυτόν και ο ίδιος ο Παύλος έλεγε αλλού: «*ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δὲ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι* (: και αυτό είναι το πραγματικό καύχημά μου. Διότι, εάν κηρύττω το Ευαγγέλιο, αυτό δε μου δίνει το δικαίωμα να καυχιέμαι, το κήρυγμα είναι επιβεβλημένη ανάγκη και χρέος για μένα, αφού ο Κύριος με κάλεσε σε αυτό. Αλίμονο όμως σε μένα εάν αθετώντας την υποχρέωσή μου αυτή δεν κηρύττω το Ευαγγέλιο)» [Α΄Κορ.9,16]. Δηλαδή **έλαβε χάρισμα αποστολής. Αλλά για τον λόγο αυτόν ακριβώς, για το ότι έλαβε, αλίμονο· ενώ εσύ έχεις απαλλαγεί από τον**

κίνδυνο.

«Σύμφωνα με το μέτρο». **Τι σημαίνει «σύμφωνα με το μέτρο»;** Δηλαδή **όχι σύμφωνα με τη δική μας αξία**· διότι δε θα λάμβανε κανείς εκείνα τα οποία έλαβε, αλλά όλοι από τη δωρεά Του λάβαμε. Και **γιατί ο ένας έλαβε περισσότερο, και ο άλλος λιγότερο; «Δεν έχει καμία σημασία αυτό», λέγει, «αλλά είναι αδιάφορο πράγμα· διότι στην οικοδομή ο καθένας συντελεί». Και με αυτό δείχνει ότι δεν έλαβε από τη δική του αξία ο μεν περισσότερο, ο άλλος λιγότερο, αλλά για άλλους λόγους, όπως ακριβώς έκρινε ο Θεός·** επειδή και αλλού λέγει: «*νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν* (: Τώρα όμως ο Θεός σοφά τοποθέτησε στο αξίωμα καθένα από τα μέλη ακριβώς όπως θέλησε σύμφωνα με την αγαθότητα και την πανσοφία Του, **πάντοτε για το συμφέρον και την εξυπηρέτηση ολόκληρου του σώματος**)» [Α΄Κορ. 12, 18]· και δε λέγει τον λόγο, για να μη μειώσει το φρόνημα των ακροατών.

«*Διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις* (: Κι επειδή ο ίδιος ο Χριστός διανέμει τα χαρίσματα, γι' αυτό λέει και η Αγία Γραφή στους Ψαλμούς: ‘’Όταν ο Χριστός με την Ανάληψή Του ανέβηκε ψηλά στον ουρανό, έδεσε αιχμαλώτους τους εχθρούς Του, δηλαδή τον σατανά και τον θάνατο, και έδωσε χαρίσματα στους ανθρώπους’’)» [Εφ. 4, 5]. Δηλαδή, **τι μεγαλοφρονείς; Όλα από τον Θεό έγιναν**. Ο μεν προφήτης λέγει στον Ψαλμό: «*Έλαβε όσα έδωσε στους ανθρώπους*» [Ψαλμ. 67, 19: «*ἀνέβης εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν, ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώποις* (: Ύψιστε Κύριε, φάνηκες τόσο μεγάλος και υψηλός! Ανέβηκες στα ύψη του ουρανού, αφού κατήγαγες αιώνιο θρίαμβο, αιχμαλώτισες αμέτρητους αιχμαλώτους [εδώ εννοεί τους δαίμονες, με βάση όσα λέγει ο Ιερός Χρυσόστομος παρακάτω], τους οποίους σέρνεις πίσω Σου δεμένους. Πήρες ως φόρο υποτέλειας πλούσια δώρα από τους ανθρώπους· όχι μόνο από εκείνους που πειθαρχικά Σε αναγνωρίζουν ως βασιλιά τους, αλλά ακόμη και από τους απείθαρχους και δύστροπους, έτσι ώστε να κατασκηνώσεις και ανάμεσα σε αυτούς ως κυρίαρχος κυβερνήτης)»][:ερμ. απόδοση Παν. Τρεμπέλα]· ο ίδιος δε ο Παύλος, λέγει: «έδωσε δώρα στους ανθρώπους». Το ίδιο είναι.

«*Τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; Ὁ καταβὰς αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα* (: Λέγοντας λοιπόν η Αγία Γραφή για τον Χριστό ότι ανέβηκε, τι άλλο σημαίνει παρά ότι πρωτύτερα και κατέβηκε στα κατώτερα μέρη της γης, αφού έγινε άνθρωπος και σταυρώθηκε; Ο Χριστός που κατέβηκε, είναι ο Ίδιος, που και ανέβηκε επάνω απ΄όλους τους ουρανούς, για να γεμίσει με την παρουσία Του και τις δωρεές Του τα πάντα)». Όταν ακούς αυτά, μην τα θεωρείς σαν μετάβαση. Διότι αυτό το οποίο λέγει στην «προς Φιλιππησίους» επιστολή, αυτό λέγει και εδώ. Όπως εκεί προτρέποντας σε ταπεινοφροσύνη παρουσιάζει τον Χριστό, έτσι λοιπόν και εδώ, όταν λέγει ότι «κατέβη στα κατώτατα της γης», στον Χριστό αναφέρεται. Διότι, εάν δεν ήταν αυτό,

θα ήταν περιττός ο λόγος, «*καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ* (: Κι ενώ παρουσιάστηκε με την εξωτερική όψη του ανθρώπου, δεν ήταν μόνον άνθρωπος, όπως φαινόταν, αλλά **ήταν συγχρόνως και Θεός**. Και **ταπείνωσε τον εαυτό Του δείχνοντας τέλεια υπακοή μέχρι θανάτου**, και μάλιστα θανάτου σταυρικού, που είναι ο πλέον οδυνηρός και ατιμωτικός θάνατος)» [Φιλιπ. 2, 8]. Από την ανάβαση λοιπόν υπαινίσσεται την κατάβαση. Επίσης με τα «*κάτω μέρη της γης*» εννοεί τον θάνατο, από τα βάθη δηλαδή της διάνοιας των ανθρώπων, όπως έλεγε και ο Ιακώβ· «*ἐὰν οὖν λάβητε καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ προσώπου μου καὶ συμβῇ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου* (: εάν λοιπόν πάρετε και τούτον από κοντά μου και του συμβεί στο δρόμο κάποιο δυστύχημα, θα γκρεμίσετε τα γεράματά μου βαθύτατα λυπημένα στον άδη)» [Γεν. 44, 29]· και πάλι στον Ψαλμό: «*ταχὺ εἰσάκουσόν μου, Κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου· μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον* (: όσο το δυνατό ταχύτερα κάνε δεκτή, Κύριε, την προσευχή μου. Απόκαμα πλέον, ολιγοψύχησε και κινδυνεύει να σβήσει το πνεύμα μου. Μη γυρίσεις αλλού το πρόσωπό Σου από εμένα, διότι τότε θα μοιάσω με τους νεκρούς, οι οποίοι κατεβαίνουν οριστικά στον τάφο)» [Ψαλμ. 142, 7], δηλαδή με τους νεκρούς. Και γιατί επεξεργάζεται αυτό το χωρίο εδώ; Ποια αιχμαλωσία εννοεί; Την αιχμαλωσία του διαβόλου. Αιχμάλωτο συνέλαβε τον τύραννο, τον διάβολο, τον θάνατο, την κατάρα και την αμαρτία. Βλέπεις λάφυρα και όπλα;

«*Τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη;* (: Λέγοντας λοιπόν η Αγία Γραφή για τον Χριστό ότι ανέβηκε, τι άλλο σημαίνει παρά ότι πρωτύτερα και κατέβηκε;)». Αυτό ταιριάζει για τους οπαδούς του Παύλου Σαμοσατέως. «*Ὁ καταβὰς αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα* (: Ο Χριστός που κατέβηκε, είναι ο ίδιος, που και ανέβηκε επάνω απ΄όλους τους ουρανούς, για να γεμίσει με την παρουσία Του και τις δωρεές Του τα πάντα)». «Στα κατώτερα», λέγει, «μέρη της γης κατέβηκε, μετά από τα οποία δεν υπάρχουν άλλα· και ανέβηκε υπεράνω όλων, μετά από τον Οποίο δεν υπάρχει τίποτε άλλο». Δηλαδή γέμισαν όλα από την κυριαρχία και τις ενέργειές Του· εξάλλου και πριν συμβεί αυτό τα πάντα ήσαν γεμάτα.

«*Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ* (: Και αυτός έδωσε διάφορα χαρίσματα και διακονίες. Άλλους έθεσε αποστόλους, άλλους προφήτες, άλλους ευαγγελιστές, άλλους ποιμένες και διδασκάλους, για να καταρτίζονται οι Χριστιανοί και να επιτελείται το έργο της διακονίας, με το οποίο οικοδομείται το σώμα του Χριστού)» [Εφ. 4, 11-12]. Αυτό δηλαδή το οποίο λέγει αλλού: «*διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα* (: Για την ταπείνωση λοιπόν και την υπακοή Του αυτή ο Θεός τον υπερύψωσε και ως άνθρωπο και Του

χάρισε όνομα, το όνομα Κύριος Ιησούς Χριστός, που είναι πάνω από κάθε άλλο όνομα)» [Φιλιπ. 2, 9], αυτό λέγει και εδώ· «Εκείνος που κατέβηκε είναι Αυτός που και ανέβηκε». Σε τίποτε δεν Τον έβλαψε το ότι κατήλθε στα κατώτερα μέρη της γης, ούτε Τον εμπόδισε να ανέλθει υψηλότερα από τους ουρανούς. Ώστε **όσο περισσότερο ταπεινωθεί κανείς, τόσο περισσότερο υψώνεται**. Διότι όπως ακριβώς και στο νερό, όσο περισσότερο κανείς προσπαθεί να το κατεβάσει, τόσο περισσότερο το ανυψώνει, και όσο το εκσφεντονίζει από απόσταση, τόσο περισσότερο επιτυγχάνει, έτσι και την περίπτωση της **ταπεινοφροσύνης**. Αλλά όταν ομιλεί για τις αναβάσεις του Θεού, οπωσδήποτε εννοεί ότι προηγήθηκε η κατάβαση· όταν όμως αναφέρεται στον άνθρωπο, ασφαλώς όχι.

Ύστερα δείχνει και την **πρόνοια και τη σοφία του Θεού**, διότι **εκείνος ο οποίος έκανε τόσα, και μπορούσε τόσα προς χάρη μας, και δε δίστασε να κατέλθει για εμάς και μέχρι τα κατώτερα μέρη, δε θα ήταν δυνατόν να μοίραζε τυχαία τα πνευματικά χαρίσματα**. Αλλού όμως λέγει ότι το Άγιο Πνεύμα έκανε αυτά, λέγοντας τα εξής: «*προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος* (: Προσέχετε λοιπόν τον εαυτό σας, πώς θα συμπεριφέρεστε και τι θα διδάσκετε. Προσέχετε και όλο το πνευματικό σας ποίμνιο, στο οποίο το Άγιο Πνεύμα σάς τοποθέτησε επισκόπους για να ποιμαίνετε την Εκκλησία του Θεού, την οποία ο Κύριος έσωσε και κατέστησε κτήμα Του με το δικό Του αίμα)» [Πραξ. 20, 28]. Εδώ λέγει ότι ο Υιός έκανε αυτά· αλλού ότι ο Θεός Πατήρ: «*Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν* (: και βέβαια ο Θεός τοποθέτησε στην Εκκλησία τον καθένα στην ορισμένη του θέση. Στην πρώτη θέση τους Αποστόλους, στη δεύτερη τους προφήτες, στην τρίτη τους διδασκάλους. Έπειτα άλλους τους έθεσε να κάνουν κάθε είδους θαύματα, άλλους να έχουν χαρίσματα θεραπειών, χαρίσματα προστασίας των ορφανών, των χηρών, των φτωχών, των κάθε είδους ασθενών· χαρίσματα διακυβερνήσεως και διοικήσεως μέσα στην Εκκλησία· χαρίσματα διαφόρων γλωσσών)» [Α΄Κορ. 12, 28]. Επίσης, στην επιστολή «προς Κορινθίους» λέγει: «*ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς ηὔξανεν* (: Εγώ ο Παύλος φύτεψα σε σας την πίστη με το κήρυγμά μου, ο Απολλώς πότισε τη νεοφυτεμένη πίστη σας, αλλά ο Θεός την αύξανε. Χωρίς όμως την αύξηση αυτή, η σπορά ούτε θα φύτρωνε, ούτε θα ριζοβολούσε, ούτε θα καρποφορούσε) [Α΄Κορ. 3, 6]». Και πάλι· «*ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον* (: Εκείνος πάλι που φυτεύει, και εκείνος που ποτίζει είναι ένα και το αυτό· δηλαδή υπηρέτες του ίδιου Κυρίου, που εργάζονται στο ίδιο έργο. Θα πάρει, όμως, ο καθένας τους τον μισθό που του ανήκει ανάλογα με τον κόπο του)» [Α΄Κορ.3,8].

Έτσι και εδώ. Τι σημασία λοιπόν έχει εάν λιγότερο συνεισφέρεις; Τόσο έλαβες.

«Πρώτον αποστόλους»· διότι τα πάντα είχαν αυτοί. «Δεύτερον προφήτες»· διότι υπήρχαν μερικοί οι οποίοι δεν ήσαν μεν απόστολοι, ήσαν όμως προφήτες, όπως ο Άγαβος. «Τρίτο διδασκάλους για την κήρυξη του Ευαγγελίου»· αυτοί οι οποίοι δεν περιέρχονταν όλους τους τόπους, αλλά μόνο κήρυτταν το ευαγγέλιο, όπως η Πρίσκιλλα και ο Ακύλας. «Ποιμένες και διδασκάλους», εκείνους στους οποίους εμπιστεύθηκε ολόκληρο το έθνος. Τι λοιπόν; Οι ποιμένες και οι διδάσκαλοι είναι κατώτεροι; Και μάλιστα πολύ κατώτεροι είναι εκείνοι οι οποίοι κάθονταν και ασχολούνταν με έναν τόπο, από εκείνους οι οποίοι περιέρχονταν και ευαγγελίζονταν, όπως δηλαδή ήσαν ο Τιμόθεος και ο Τίτος. Άλλωστε δεν είναι δυνατόν εδώ να κάνουμε τη διάκριση του κατωτέρου και ανωτέρου, αλλά από άλλη επιστολή. «Αυτός έδωσε», λέγει· μην προβάλλεις λοιπόν καμία αντίρρηση. Ή ίσως ονομάζει ευαγγελιστές εκείνους οι οποίοι έγραψαν το ευαγγέλιο.

*

[Εφ. 4, 12-16]

«*Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν Ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ* (: για να καταρτίζονται οι Χριστιανοί και να επιτελείται το έργο της διακονίας, με το οποίο οικοδομείται το σώμα του Χριστού)» [Εφ. 4, 12]. Βλέπεις το αξίωμα; Ο καθένας οικοδομεί, ο καθένας καταρτίζει, ο καθένας υπηρετεί. «*μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ* (: Μέχρι να φθάσουμε να έχουμε όλοι μία και την ίδια αληθινή πίστη και τέλεια γνώση του Υιού του Θεού, και να προοδεύσουμε πνευματικά, έως ότου γίνουμε ένας τέλειος άνθρωπος και να αποκτήσουμε το μέτρο της πνευματικής ωριμότητας και τελειότητας του Χριστού, δηλαδή να έχουμε πλήρεις τις δωρεές και την πνευματική τελειότητά Του)» [Εφ. 4, 13]. «Τέλειο ανάστημα» ονομάζει εδώ την τέλεια επίγνωση. Διότι όπως ακριβώς ο άνδρας ίσταται με σταθερότητα, ενώ οι νεαροί περιπλανώνται κατά τον νου, έτσι συμβαίνει και στους πιστούς. «Στην ενότητα», λέγει, «της πίστεως»· δηλαδή μέχρις ότου αποκτήσουμε όλοι μία πίστη. Διότι **αυτό είναι ενότητα πίστεως, όταν όλοι είμαστε ένα, όταν όλοι αντιλαμβανόμαστε με τον ίδιο τρόπο τον σύνδεσμο· μέχρι τότε πρέπει να εργαζόμαστε.**

Εάν έλαβες χάρισμα για τον λόγο αυτόν, για να οικοδομείς άλλους, πρόσεχε μήπως καταστρέψεις τον εαυτό σου, φθονώντας κάποιον άλλο. Σε τίμησε ο Θεός και σε έταξε να οικοδομείς και να καταρτίζεις άλλον. Και ο απόστολος βέβαια για τον λόγο αυτόν ήταν απόστολος, και ο προφήτης για τον λόγο αυτόν προφήτευε και έπειθε, και ο ευαγγελιστής για τον λόγο αυτόν ευαγγελιζόταν και ο ποιμένας και ο διδάσκαλος· σε όλους ένα έργο ανατέθηκε. Μη μου πεις λοιπόν για τη διαφορά των χαρισμάτων,

αλλά για το ότι **όλοι είχαν ένα έργο**. Όταν λοιπόν όλοι πιστεύουμε όμοια, τότε υπάρχει ενότητα. Διότι είναι φανερό ότι αυτόν ονομάζει άνδρα τέλειο.

Αλλού βέβαια μας ονομάζει νηπίους και όταν είμαστε τέλειοι, αλλά άλλος είναι εκεί ο σκοπός του· διότι αφού είπε «*ἐκ μέρους δὲ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν* (: **θα καταργηθούν όλα αυτά στην άλλη ζωή. Διότι τώρα ένα μέρος της γνώσεως κατέχουμε και ένα μέρος της αλήθειας προφητεύουμε. Στη ζωή αυτή η γνώση μας είναι περιορισμένη, και οι προφήτες ένα μέρος μόνο των μυστηρίων της θείας σοφίας μάς αποκαλύπτουν**)» [Α΄Κορ. 13, 9], πρόσθεσε και ότι ως δι’ αινίγματος γνωρίζουμε, καθώς και όλα τα παρόμοια· εδώ όμως για άλλον λόγο το είπε αυτό, για να δηλώσει ότι εύκολα μεταπίπτουμε, όπως και αλλού λέγει: «*τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ* (: η στερεά όμως και υψηλότερη πνευματική τροφή είναι για τους τέλειους Χριστιανούς. Αυτοί από την άσκηση και την εμπειρία έχουν τα πνευματικά τους αισθητήρια γυμνασμένα, προκειμένου να διακρίνουν εύκολα το καλό και το κακό, την αλήθεια και την πλάνη)» [Εβρ. 5, 14]. Βλέπεις πως και εκεί μας ονομάζει τέλειους;

Πρόσεχε λοιπόν πώς μας ονόμασε τέλειους εδώ δια των όσων προσθέτει: «*ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης* (: για να μην είμαστε πνευματικώς πλέον νήπιοι και σαλευόμαστε σαν τα κύματα και περιφερόμαστε άστατα εδώ και εκεί από κάθε άνεμο διδασκαλίας. Αυτό μάλιστα που σαν βίαιος άνεμος προκαλεί αστάθεια, ανάμεσά σας και σας αναστατώνει είναι η δόλια απάτη της διδασκαλίας των πλανεμένων ανθρώπων, που με πανούργα τεχνάσματα ζητούν να διαδώσουν την πλάνη τους)» [Εφ. 4, 14]. «Αυτό», λέγει, «το ολίγο το οποίο λάβαμε για να το κρατούμε με κάθε επιμέλεια, με στερεότητα και ασφάλεια».

«*ἵνα μηκέτι*». Το «μηκέτι» δείχνει ότι παλαιότερα αυτό πάθαμε. Και συμπεριλαμβάνει και τον εαυτό του και στη συνέχεια της διηγήσεως το διορθώνει. «Για τον λόγο αυτόν», λέγει, «τόσο πολλοί έγιναν οι κτίστες, για να μην κλονίζεται η οικοδομή, για να μην ταλαντεύεται, για να είναι στερεωμένοι οι λίθοι». Διότι σε εκείνους παρατηρείται ο κλυδωνισμός, η ταλάντευση, ο κλονισμός. «Ώστε να μην είμαστε πλέον», λέγει, «νήπιοι, κλονιζόμενοι και παρασυρόμενοι από κάθε άνεμο της διδασκαλίας, μέσα στη δολιότητα των ανθρώπων, μέσα στην πανουργία τους προς τον σκοπό της ομαδικής παραπλανήσεως». «Και παρασυρόμενοι», λέγει, «από κάθε άνεμο». Ομίλησε εναντίον της μεταβολής, για να δείξει σε ποιο κίνδυνο βρίσκονται οι ψυχές οι οποίες διστάζουν. «Από κάθε άνεμο της διδασκαλίας», λέγει, «μέσα στη δολιότητα των ανθρώπων, μέσα στην πανουργία τους προς τον σκοπό της μεθοδικής παραπλανήσεως». «Κυβευτές» λέγονται αυτοί οι οποίοι παίζουν τους πεσσούς. Αυτοί είναι οι πανούργοι, όταν βρουν ορισμένους αφελείς· καθόσον εκείνοι

μεταχειρίζονται τα πάντα και τα κάνουν άνω κάτω.

Εδώ καταπιάνεται και με τον βίο. «*ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, ὁ Χριστός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ* (: εκείνοι βέβαια διδάσκουν ψέματα και πλάνες. Εμείς όμως, μένοντας σταθεροί στην αληθινή πίστη, που συνοδεύεται με την αγάπη, ας ανεβούμε και ας προοδεύσουμε πνευματικά, μέχρις ότου φθάσουμε σε τέτοιο ύψος, ώστε να εξομοιωθούμε σε όλα με Αυτόν που είναι η κεφαλή, ο Χριστός. Από Αυτόν τον Χριστό, με την πνευματική βοήθεια που χορηγεί, συναρμόζεται και συνταιριάζεται όλο το σώμα της Εκκλησίας με την επαφή και άμεση επικοινωνία όλων των μελών. Και **χορηγεί τη βοήθειά Του αυτή ο Χριστός ανάλογα με το βαθμό της προθυμίας κάθε μέλους και ανάλογα με την ενέργεια και το έργο που κάθε μέλος επιτελεί. Και έτσι το σώμα της Εκκλησίας, καθώς είναι ενωμένο με τον Χριστό και δέχεται από Αυτόν τη χορήγηση και βοήθειά Του, επιτελεί την αύξησή του, ώστε όλα τα μέλη και το σύνολό του να οικοδομείται με την αγάπη**)» [Εφεσ. 4, 15-16], λέγει.

Με πολλή ασάφεια το ερμήνευσε με το ότι θέλησε να τα συμπεριλάβει όλα μαζί. Αυτό δε το οποίο λέγει σημαίνει το εξής: Όπως ακριβώς το πνεύμα το οποίο κατεβαίνει από τον εγκέφαλο δια των νεύρων, δεν δίνει την αίσθηση όπως τύχει σε όλα τα μέλη, αλλά στο καθένα κατ’ αναλογίαν, σε εκείνο μεν που μπορεί να δεχθεί περισσότερο, περισσότερο, σε εκείνο δε που μπορεί να δεχτεί λιγότερο, λιγότερο- διότι αυτό είναι η ρίζα, το πνεύμα-, έτσι και ο Χριστός· οι ψυχές είναι ενωμένες μαζί Του σαν μέλη, και η πρόνοιά Του και **η χορήγηση των χαρισμάτων γίνεται κατ΄αναλογίαν και δίνει την αύξηση συμφώνως προς τη δυνατότητα κάθε μέλους**. Τι σημαίνει το «*διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας*»; Δηλαδή δια της αισθήσεως. Διότι το πνεύμα εκείνο το οποίο επιχορηγείται στα μέλη από την κεφαλή, όταν έλθει σε επαφή με το κάθε μέλος, έτσι ενεργεί. Σαν να έλεγε κάποιος ότι το σώμα λαμβάνοντας την επιχορήγηση από την κεφαλή, κατ΄αναλογίαν των μελών του, προχωρεί στην αύξηση· ή με άλλον τρόπο· τα μέλη κατά την αναλογία του μέτρου τους δεχόμαστε την επιχορήγηση, προχωρούν στην αύξουσα· ή και με άλλον τρόπο· επιχεόμενο αφθόνως από ψηλά το Πνεύμα και ερχόμενο σε επαφή με όλα τα μέλη, και χορηγούμενο τόσο, όσο μπορεί το καθένα να δεχτεί, έτσι προχωρεί στην αύξηση το σώμα.

Και **γιατί πρόσθεσε το «*ἐν ἀγάπῃ*»; Διότι δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να κατέλθει το Άγιο Πνεύμα.** Διότι, όπως ακριβώς, εάν τύχει κάποιο χέρι να αποσπαστεί από το σώμα, τότε το πνεύμα το οποίο έρχεται από τον εγκέφαλο, επιζητώντας να συνεχίσει την πορεία του, εάν δεν το βρει, δεν πηδά έξω από το σώμα και δεν εξέρχεται από αυτό αφού διαπεράσει το χέρι, αλλά **εάν δεν το βρει στη θέση του δεν το πλησιάζει**, **το ίδιο συμβαίνει και εδώ, εάν δεν είμαστε**

συνδεδεμένοι με την αγάπη.

Αυτά όλα λοιπόν ειπώθηκαν **για να οδηγήσουν στην ταπεινοφροσύνη**. «Διότι τι σημασία έχει», λέγει, «εάν περισσότερα λαμβάνει ο τάδε;» Το ίδιο πνεύμα έλαβε, αποστελλόμενο από την ίδια κεφαλή, το οποίο ενεργεί και έρχεται σε επαφή με όλους όμοια. «Συναρμολογείται και συγκρατείται», δηλαδή, δέχεται μεγάλη φροντίδα. Όχι δηλαδή πρόχειρα, αλλά πολύ συστηματικά πρέπει να είναι συναρμολογημένο το σώμα, διότι, όταν φύγει από τη θέση του, τότε πλέον δεν υπάρχει. Ώστε πρέπει,**όχι μόνο να είναι ενωμένο το σώμα, αλλά και να διατηρεί τη θέση του, διότι εάν υπερβείς αυτήν δεν είσαι ενωμένος προς το σώμα, ούτε δέχεσαι το Πνεύμα**. Ή δεν βλέπεις τις κινήσεις των οστών, οι οποίες συμβαίνουν σε κάθε περίσταση, όταν κάποιο φύγει από τη θέση του και καταλάβει τη θέση άλλου, πώς βλάπτει ολόκληρο το σώμα και πολλές φορές επέφερε και θάνατο, και μάλιστα όταν συμβεί να έχει καταλάβει θέση που δεν του αξίζει; Πολλοί μάλιστα αφού έκοψαν αυτό, άφησαν τη θέση του κενή.

Παντού λοιπόν **είναι κακό πράγμα η πλεονεξία. Και στα στοιχεία τα οποία συνθέτουν ένα σώμα, όταν κάποιο υπερβεί το μέτρο του και πλεονάσει, καταστρέφει το παν**. Αυτό σημαίνει «συναρμολογείται και συγκρατείται». Ώστε **σκέψου πόσο μεγάλο πράγμα είναι το να μένει κάθε πράγμα στη θέση του και να μην επιβαίνει σε άλλη, η οποία δεν του ανήκει** . Εσύ τα μέλη συνθέτεις, Εκείνος επιχορηγεί άνωθεν. Διότι όπως ακριβώς στο σώμα υπάρχουν όργανα κατάλληλα γι' αυτό, έτσι και στην περίπτωση του πνεύματος, διότι η ρίζα βρίσκεται επάνω· όπως η καρδιά είναι ρίζα του πνεύματος· το ήπαρ είναι ρίζα του αίματος· ο σπλήνας είναι ρίζα της χολής, και άλλα άλλου· και όλα αυτά έχουν την αιτία τους στον εγκέφαλο.

Έτσι έκανε και ο Θεός· τιμώντας πάρα πολύ τον άνθρωπο και μη θέλοντας να βρίσκεται μακριά από αυτόν, ο Ίδιος μεν εξάρτησε την αιτία τους από τον εαυτό Του, και αυτούς τους έκανε συγχρόνως συνεργούς Του· και τον μεν ένα τον τοποθέτησε στο ίδιο το έργο, τον δε άλλον σε άλλο. Επί παραδείγματι, ο απόστολος είναι το σπουδαιότερο αγγείο του σώματος, και δέχεται από τον Θεό τα πάντα· ώστε λοιπόν ο λόγος, διερχόμενος, κατά κάποιον τρόπο, δια μέσου φλεβών και αρτηριών, κάνει να κυκλοφορεί μέσα σε όλους η αιώνια ζωή. Ο προφήτης προλέγει τα μέλλοντα, ο ίδιος όμως ο Λόγος του Θεού πραγματοποιεί αυτά. Αυτός τοποθέτησε τα μέλη, Αυτός χορηγεί ζωή σε αυτά. «Προς τον σκοπό να καταρτίσουν τους αγίους, για το έργο της διακονίας». **Η αγάπη ανοικοδομεί, και συντελεί στο να είμαστε ενωμένοι μεταξύ μας και συνδεδεμένοι και συναρμολογημένοι.**

*

[Εφ. 4, 15-16· ***ο Ιερός Χρυσόστομος για την αρχομανία κάποιων λειτουργών του Υψίστου και για όσους δημιουργούν σχίσματα στο χώρο της Εκκλησίας και σκανδαλίζουν τους πιστούς με την απομάκρυνσή τους από την κοινή πίστη]***

Εάν λοιπόν θέλουμε να απολαμβάνουμε το Πνεύμα το οποίο έρχεται από την κεφαλή, ας είμαστε στενά συνδεδεμένοι μεταξύ μας. Διότι **δύο τρόποι αποκοπής από το σώμα της Εκκλησίας υπάρχουν· ο ένας, όταν ψυχράνουμε την αγάπη, και ο δεύτερος, όταν τολμήσουμε πράγματα που είναι ανάξια να γίνονται σε εκείνο το σώμα· διότι και με τους δύο αυτούς τρόπους χωρίζουμε τους εαυτούς μας από το σώμα της Εκκλησίας. Εάν λοιπόν εμείς, που έχουμε ταχθεί να οικοδομούμε και άλλους σε αυτό, πρώτοι γινόμαστε εμείς αίτιοι για να αποσχίζονται από αυτήν, τι δεν πρόκειται να πάθουμε; Τίποτε δε θα μπορέσει να διαιρέσει τόσο εύκολα την Εκκλησία όσο η φιλαρχία· τίποτε δεν παροξύνει τόσο τον Θεό, όσο το να διαιρεθεί η Εκκλησία.** Και αν ακόμη έχουμε πράξει άπειρα καλά, δε θα καταδικαστούμε λιγότερο από αυτούς οι οποίοι διαμέλισαν το σώμα Του, εμείς οι οποίοι διαιρούμε το εκκλησιαστικό πλήρωμα. Διότι εκείνο μεν έγινε προς όφελος της οικουμένης, αν και δεν το έκαναν από αυτόν τον σκοπό· αυτό όμως σε τίποτε πουθενά δε χρησιμεύει, αλλά είναι μεγάλη η βλάβη.

Αυτά δεν λέγονται μόνο προς τους άρχοντες, αλλά και προς τους αρχομένους. Κάποιος μάλιστα άγιος άνδρας είπε κάτι το οποίο φαίνεται ότι είναι τολμηρό, πλην όμως το είπε. Και ποιο είναι αυτό; Ότι **ούτε το αίμα του μαρτυρίου δεν μπορεί να εξαλείψει αυτήν την αμαρτία**. Διότι, πες μου, γιατί οδηγείσαι στο μαρτύριο; Δεν το κάνεις αυτό για τη δόξα του Χριστού; **Εσύ λοιπόν ο οποίος θυσιάζεις τη ζωή σου υπέρ του Χριστού, πώς εξολοθρεύεις την Εκκλησία, υπέρ της οποίας πρώτος θυσιάστηκε ο Χριστός;** Άκουσε τον Παύλο ο οποίος λέγει: «*ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ* (: διότι εγώ είμαι ο ελάχιστος, ο κατώτερος από όλους τους Αποστόλους, που δεν είμαι άξιος να ονομάζομαι Απόστολος, διότι καταδίωξα την Εκκλησία του Θεού)» [Α΄Κορ. 15, 9]. Δεν είναι μικρή αυτή η βλάβη από τους εχθρούς, αλλά πολύ μεγάλη. Διότι εκείνη μεν αναδεικνύει αυτή και λαμπρότερη, ενώ αυτή καταισχύνει αυτήν και ενώπιον των εχθρών της, όταν δηλαδή πολεμείται από τα ίδια τα τέκνα της. Διότι είναι μεγάλη απόδειξη απάτης το να μεταβάλλονται έξαφνα και να διάκεινται ως εχθροί αυτοί οι οποίοι γεννήθηκαν και ανατράφηκαν μέσα στην Εκκλησία και έχουν γνωρίσει με ακρίβεια τα απόρρητα της πίστεως. Αυτά για εκείνους οι οποίοι με αδιαφορία ακολουθούν εκείνους οι οποίοι διαιρούν την Εκκλησία. Διότι και αν ακόμη έχουν αντίθετη προς την Εκκλησία πίστη, και για τον λόγο αυτόν δεν αρμόζει σε εκείνους να αναμιγνύονται· εάν όμως έχουν την ίδια πίστη, τότε πολύ περισσότερο δεν πρέπει να αναμιγνύονται. Για ποιο λόγο,

άραγε; Διότι **η νόσος προέρχεται από φιλαρχία.**

Δε γνωρίζετε τι έπαθαν όσοι ακολούθησαν τον Κορέ και τον Δαθάν και τον Αβειρών που είχαν επαναστατήσει εναντίον του Μωυσή και του Ααρών και τελικά άνοιξε η γη και κατέβηκαν ζωντανοί στον Άδη; [Αρθμ. 26, 10: *«καὶ υἱοὶ Ἐλιάβ· Ναμουὴλ καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρών· οὗτοι ἐπίκλητοι τῆς συναγωγῆς, οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπισυστάντες ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν ἐν τῇ συναγωγῇ Κορέ, ἐν τῇ ἐπισυστάσει Κυρίου, καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς κατέπιεν αὐτοὺς καὶ Κορὲ ἐν τῷ θανάτῳ τῆς συναγωγῆς αὐτοῦ, ὅτε κατέφαγε τὸ πῦρ τοὺς πεντήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐγενήθησαν ἐν σημείῳ* (: υιοί του Ελιάβ ήσαν ο Ναμουήλ, ο Δαθάν και ο Αβειρών. Αυτοί όταν επίσημοι μεταξύ των Ισραηλιτών. Αυτοί ήταν που επαναστάτησαν εναντίον του Μωυσή και του Ααρών μαζί με τους οπαδούς του Κορέ, τότε που έκαναν επανάσταση κατά του Κυρίου, όταν άνοιξε η γη το στόμα της και κατάπιε και θανάτωσε αυτούς μαζί με τον Κορέ και τους οπαδούς του και όταν πυρ κατέφαγε και τους άλλους διακόσιους πενήντα στασιαστές. Όλοι αυτοί έγιναν σημείο και σωφρονιστικό γεγονός στους άλλους δια της τιμωρίας τους εκ μέρους τη δικαιοσύνης του Θεού)»]. Και μήπως μόνο αυτοί και όχι και οι μετά από αυτούς;

Τι λες; «Η ίδια πίστη είναι, ορθόδοξοι είναι και εκείνοι [οι αιρετικοί]». Γιατί λοιπόν δεν είναι μαζί με εμάς; «Ένας Κύριος, μία πίστη, ένα βάπτισμα». Εάν όμως αυτά που κάνουν αυτοί είναι ορθά, τότε τα δικά μας είναι λανθασμένα· εάν πάλι τα δικά μας είναι ορθά, τότε τα δικά τους είναι λανθασμένα. «Ώστε να μην είμαστε πλέον νήπιοι, κλονιζόμενοι και παρασυρόμενοι από κάθε άνεμο διδασκαλίας». Πες μου, νομίζεις ότι αρκεί αυτό, το να λέγεις δηλαδή ότι είναι ορθόδοξοι; Τα της χειροτονίας έφυγαν και χάθηκαν; Και ποιο το όφελος εάν αυτή δεν έγινε κατά τρόπο κανονικό; Όπως ακριβώς λοιπόν για την πίστη, έτσι πρέπει να αγωνιζόμαστε και γι’ αυτήν. Διότι αν στον καθένα είναι δυνατόν να χειροτονεί, όπως οι παλαιοί, και έτσι να γίνονται ιερείς, ας γνωρίζουν όλοι ότι εις μάτην το πλήρωμα της Εκκλησίας και το πλήθος των ιερέων· ας τα καταργήσουμε αυτά και ας τα καταστρέψουμε.

«Μη γένοιτο», λέγει. Εσείς τα κάνετε αυτά και λέτε «μη γένοιτο»; Πώς λέγεις, «μη γένοιτο», τη στιγμή που έχουν γίνει ήδη; Εγώ το λέω και το επιβεβαιώνω αποσκοπώντας όχι στο δικό μου συμφέρον, αλλά στη δική σας σωτηρία· εάν όμως κάποιος αδιαφορεί, αυτός θα κριθεί· εάν πάλι αυτά δεν ενδιαφέρουν κάποιον, εμάς όμως μας ενδιαφέρουν. «*ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς ηὔξανεν* (: Εγώ ο Παύλος φύτεψα σε σας την πίστη με το κήρυγμά μου, ο Απολλώς πότισε τη νεοφυτεμένη πίστη σας, αλλά ο Θεός την αύξανε. Χωρίς όμως την αύξηση αυτή, η σπορά ούτε θα φύτρωνε, ούτε θα ριζοβολούσε, ούτε θα καρποφορούσε)» [Α΄Κορ. 3, 6]. Πώς θα υποφέρουμε την ειρωνεία και τον γέλωτα των ειδωλολατρών; Διότι εάν μας κατηγορούν για τις αιρέσεις, τι θα πουν γι' αυτά; Εάν η ίδια πίστη υπάρχει παντού, εάν τα ίδια μυστήρια, γιατί να επιπηδά σε άλλη Εκκλησία κάποιος άλλος επίσκοπος; «Βλέπετε», λέγει, «ότι όλες οι ενέργειες των Χριστιανών έχουν γεμίσει από

κενοδοξία; Και ότι υπάρχει σε αυτούς φιλαρχία και απάτη; Απογύμνωσέ τους από το πλήθος», λέγει, «και δε θα είναι τίποτε». Χτύπησε και εξολόθρευσε τη νόσο, η οποία διαφθείρει τον όχλο.

Θέλετε να πω αυτά τα οποία λένε για την πόλη μας; Με πόση ευκολία μπορούν να μας κατηγορούν; «Είναι δυνατόν», λέγει, «σε όποιον θέλει να βρει οπαδούς και δε θα λείψουν ποτέ αυτοί». Ω, πόσο αξιογέλαστο πράγμα! Πόσης ντροπής άξια είναι αυτά; Αλλά και το άλλο είναι αξιογέλαστο και το άλλο είναι ντροπή. «Αν μερικοί από εμάς κατακυριευμένοι από τα πιο φοβερά πράγματα, πρόκειται να υποστούν κάποιο επιτίμιο, είναι πολύς ο τρόμος και ο φόβος παντού μήπως κανείς αποσκιρτήσει», λέγει, «μήπως αποστατήσει σε εκείνους». Χιλιάδες φορές είναι προτιμότερο να αποσκιρτήσει αυτός ο οποίος είναι τέτοιος, και να είναι μαζί με εκείνους· δε λέγω για όσους έχουν πλανηθεί, αλλά εάν κάποιος χωρίς να παρασυρθεί βρίσκεται σε αυτήν την κατάσταση και θέλει να προσχωρήσει στους αιρετικούς, ας το κάνει. Διότι πονώ βέβαια και θρηνώ και οδύρομαι και καίγονται τα σπλάχνα μου, σαν να στερούμαι δικό μου μέλος, όμως δεν πονώ τόσο, όσο φοβούμαι μήπως αναγκασθώ από αυτό να κάνω τίποτε που δεν πρέπει.

Δεν είμαστε κυρίαρχοι της πίστεώς μας, αγαπητοί, ούτε παραγγέλνουμε αυτά κατά τρόπο δεσποτικό· έχουμε οριστεί για τη διδασκαλία του λόγου και όχι για εξουσία ούτε για δεσποτισμό· έχουμε θέση συμβούλων, οι οποίοι συμβουλεύουν. **Εκείνος ο οποίος συμβουλεύει λέγει τη γνώμη του, χωρίς να εξαναγκάζει τον ακροατή, αλλά αφήνει αυτόν ελεύθερο να προτιμήσει τα λεγόμενα· σε αυτό μόνο είναι υπεύθυνος, αν δεν πει αυτά τα οποία πρέπει να διδάξει. Για αυτόν τον λόγο τα λέμε αυτά και τα διδάσκουμε, για να μην είναι δυνατό σε κανένα από εσάς την ημέρα της Κρίσεως να πει: «Κανείς δε μας είπε τίποτε, κανείς δε μας συμβούλευσε, δεν τα γνωρίζαμε, νομίζαμε ότι είναι μηδαμινό το αμάρτημα».**

Για τον λόγο αυτόν λέγω και σας παρακαλώ με επιμονή, ότι **το να δημιουργήσει κανείς σχίσμα στην Εκκλησία δεν είναι μικρότερο κακό από το να πέσει σε αίρεση**. Πες μου, εάν κάποιος υπηρετούσε υπό τις διαταγές κάποιου βασιλιά, και δεν πήγαινε μεν με το μέρος άλλου, ούτε προσχωρούσε σε άλλον βασιλέα, αλλά έπαιρνε το πορφυρό ένδυμά του και το ξάπλωνε καταγής, και ολόκληρο δια περόνης το ξέσχιζε σε πολλά τεμάχια, άραγε θα τιμωρούνταν λιγότερο από εκείνους οι οποίοι προσχώρησαν σε άλλον; Πόσο μάλιστα, εάν μαζί με αυτό, τον ίδιο τον βασιλέα, κρατώντας τον από τον λαιμό, τον έσφαζε και ξέσχιζε σε κάθε μέλος το σώμα του, ποια καταδίκη θα ήταν άξια των έργων του; Εάν όμως κάνοντας αυτά στον βασιλιά ο οποίος είναι συνδούλος, θα σου επιβαλλόταν η πιο μεγάλη τιμωρία, εκείνος ο οποίος σφάζει και διαμελίζει τον Χριστό, ποιας κολάσεως δε θα είναι άξιος; Άραγε αυτής με την οποία απειλείται; Δε νομίζω, αλλά άλλης πολύ πιο φοβερής.

Να το πείτε αυτό όσες παρευρίσκεστε -διότι κυρίως οι γυναίκες έχουν αυτό το ελάττωμα- να διηγηθείτε σε όσες απουσιάζουν αυτό το παράδειγμα, να τις φοβίσετε. Εάν μερικοί νομίζουν ότι μας θλίβουν και μας εκδικούνται με αυτό, ας γνωρίζουν καλώς, ότι άσκοπα τα κάνουν αυτά. Διότι εάν θέλεις, να μας εκδικηθείς, εγώ σου δίνω τρόπο, με τον οποίο θα μπορέσεις να εκδικηθείς χωρίς να ζημιωθείς· μάλλον δε δεν είναι δυνατόν να εκδικηθείς χωρίς να βλαφτείς, αλλά με μικρότερη βλάβη· χτύπησέ με, φτύσε με δημόσια όταν με συναντήσεις, πλήγωσέ με. Φρίττεις στην ακοή αυτών των πραγμάτων; Εάν φρίττεις που σου λέγω να χτυπήσεις εμένα, δε φρίττεις όταν κατασπαράσσεις τον Κύριό σου; Τα μέλη του Κυρίου ξεσχίζεις και δεν τρέμεις; Οικία πατρική είναι η Εκκλησία· ένα σώμα και ένα Πνεύμα. Αλλά θέλεις να με πολεμήσεις. Μέχρι εμένα σταμάτησε. Για ποιον λόγο αντί για εμένα πολεμείς τον Χριστό; Μάλλον δε γιατί χτυπάς επάνω στις πληγές Του; Βέβαια σε καμία περίπτωση δεν είναι καλή η εκδίκηση· αλλά το να υβρίζεις άλλο από εκείνον ο οποίος σε αδικεί, είναι πολύ χειρότερο.

Από εμάς αδικήθηκες; Γιατί λυπείς Εκείνον ο οποίος δε σε αδίκησε; Αυτό είναι δείγμα μεγίστης παραφροσύνης. Δε θα το πω ειρωνευόμενος αυτό το οποίο πρόκειται να πω, ούτε τυχαία, αλλά όπως το σκέπτομαι και όπως το αισθάνομαι. Για τον καθένα από εσάς οι οποίοι θλίβεστε από εμένα και εξαιτίας αυτής της λύπης βλάπτετε τους εαυτούς σας και πορεύεστε αλλού, θα ήθελα να πληγώσω το πρόσωπό μου ή και να απογυμνώσω το σώμα μου για να βασανιστεί με ράβδο, είτε δίκαια είτε άδικα με κατηγορείτε, και σε εμένα ας επιτρέψει την οργή να πέσει, παρά να τολμούν αυτά τα οποία τολμούν. Εάν μπορούσε να γίνει αυτό, τίποτε δεν θα ήταν, το να πάσχει τέτοια ένας μηδαμινός και ανάξιος λόγου άνθρωπος. Άλλωστε θα μπορούσα να παρακαλέσω εγώ, ο οποίος αδικήθηκα και εξυβρίστηκα, τον Θεό, και θα συγχωρούσε τις αμαρτίες σας· όχι διότι εισακούγομαι τόσο πολύ σαν να είμαι άγιος, αλλά επειδή **ο αδικημένος, όταν παρακαλεί υπέρ Εκείνου ο οποίος τον αδίκησε, εισακούεται πολύ**: «*ἐὰν ἁμαρτάνων ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς Κύριον· καὶ ἐὰν τῷ Κυρίῳ ἁμάρτῃ, τίς προσεύξεται ὑπὲρ αὐτοῦ; καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φωνῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι βουλόμενος ἐβούλετο Κύριος διαφθεῖραι αὐτούς* (: εάν ένας άνθρωπος φταίξει απέναντι σε έναν άλλον, είναι δυνατόν να προσευχηθούν άλλοι για εκείνον που έφταιξε και να ζητήσουν συγχώρηση από τον Κύριο για αυτόν. Εάν όμως κανείς αμαρτήσει απέναντι του Κυρίου, ποιος είναι εκείνος ο οποίος θα προσευχηθεί γι΄αυτόν;’’. Αλλά τα παιδιά του Ηλί δεν άκουγαν τις συμβουλές του πατέρα τους. Σκληρύνονταν στην ασέβειά τους. Ο Κύριος λοιπόν είχε λάβει οριστική απόφαση να τα αφανίσει)» [Α΄Βασ. 2, 25]. Εάν όμως δεν μπορούσα να το κάνω εγώ, θα μπορούσα να ζητήσω και να παρακαλέσω αγίους ανθρώπους και θα το έκαναν. Τώρα όμως ποιον να παρακαλέσουμε, αφού υβρίζουμε τον Θεό;

Πρόσεχε ανωμαλία και ακαταστασία. Διότι από όσους ανήκουν σε αυτήν την εκκλησία, άλλοι μεν ουδέποτε προσέρχονται παρά μία φορά τον χρόνο, και τότε όπως

τύχει· άλλοι δε τακτικότερα βέβαια, αλλά και αυτοί όπως τύχει, ομιλώντας και αστειευόμενοι για το τίποτε· άλλοι πάλι, οι οποίοι φαίνονται ότι δήθεν ενδιαφέρονται, αυτοί είναι εκείνοι οι οποίοι προκαλούν αυτή τη συμφορά. Εάν λοιπόν ενδιαφέρεστε και φροντίζετε για αυτά, καλύτερα να ταχθείτε και εσείς μαζί με τους αδιάφορους· μάλλον δε το καλύτερο είναι ούτε εκείνοι να είναι αμελείς, ούτε εσείς τέτοιοι· δε λέγω για εσάς που παραβρίσκεστε εδώ, αλλά για εκείνους οι οποίοι αποσκιρτούν. Μοιχεία είναι αυτό το πράγμα. Εάν όμως δεν ανέχεσαι να ακούς αυτά για εκείνους, λοιπόν να μην ανέχεσαι ούτε για εμάς· διότι το ένα από τα δύο κατ' ανάγκην γίνεται παράνομα. Αν μεν λοιπόν υποπτεύεστε αυτά για εμένα, είμαι έτοιμος να παραχωρήσω το αξίωμα σε όποιον θέλετε· μόνο η εκκλησία να είναι μία· εάν δε εγώ έγινα νόμιμα, πείσετε εκείνους οι οποίοι έχουν ανεβεί παράνομα στον θρόνο να αποθέσουν ό,τι δεν τους ανήκει.

Αυτά τα είπα, όχι ως κάποιος που προστάζει, αλλά για να στερεώσω και να διαφυλάξω εσάς. Επειδή ο καθένας έχει ηλικία και ευθύνεται για τις πράξεις του, παρακαλώ να **μην νομίζετε ανεύθυνους τους εαυτούς σας, επιρρίπτοντας τα πάντα σε εμάς, για να μην καταστρέφετε τους εαυτούς σας αυταπατώμενοι εις μάτην**. Διότι θα δώσουμε λόγο για τις ψυχές σας, αλλά όταν εμείς δεν τις επιμελούμαστε πλήρως, όταν δεν παρακαλέσουμε, όταν δε νουθετήσουμε, όταν δεν ικετεύσουμε. Μετά λοιπόν από αυτά, επιτρέψτε και σε εμένα να πω: «*διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων* (: Κι επειδή δεν πρόκειται να ξαναϊδωθούμε, γι' αυτό σας βεβαιώνω ενώπιον του Θεού τη σημερινή ημέρα ότι εγώ δεν έχω καμιά ευθύνη για όλους εσάς, εάν συμβεί κανείς από σας να χαθεί)» [Πραξ. 20, 26] και «*καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃ τῷ ἀνόμῳ, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ σὺ τὴν ψυχήν σου ῥύσῃ* (: Εάν όμως εσύ έντονα ομιλήσεις προς τον παράνομο και τον προτρέψεις επίμονα να παραιτηθεί από τις παρανομίες του και γενικά από τους αμαρτωλούς τρόπους της ζωής του, όμως ο παράνομος μείνει αμετανόητος στην προηγούμενή του αμαρτωλή κατάσταση, θα πεθάνει· εσύ όμως θα γλυτώσεις τη ζωή σου· δε θα τιμωρηθείς, διότι έκανες το καθήκον σου)» [Ιεζεκ. 3, 19]. Πείτε ό,τι θέλετε και αναφέρετε δικαιολογημένη αιτία για την οποία έχετε αποχωρήσει και θα απολογηθώ. Αλλά δεν έχετε τίποτε να πείτε. Για τον λόγο αυτόν και παρακαλώ έστω και εσάς να σταθείτε με γενναιότητα και να επαναφέρετε όσους πλανήθηκαν και αποχώρησαν, για να αναπέμψουμε μαζί ευχαριστία στον Θεό, διότι σε Αυτόν ανήκει η δόξα στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

ΠΗΓΕΣ:

• https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-ad-ephesios.pdf

• Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, Υπόμνημα στην Προς Εφεσίους επιστολή, ομιλία ΙΑ΄, πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1979, τόμος 20, σελίδες 687-717.

• http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html

• Π. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.

• Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.

• Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.

• http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

• http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)